

Bättre mottagande och snabbare etablering



- investeringar i budgetpropositionen 2016



Regeringskansliet



Produktion: Arbetsmarknadsdepartementet
Foto sid 2: Maskot/Folio
Övriga foton: Martina Huber/Regeringskansliet
Artikelnr: A15.02

"Regeringen vill ha ordning och reda i mottagandet och fokus på jobben"

I en tid då rekordmånga människor är på flykt undan krig och förföljelse har varje samhälle ett ansvar att axla, så även Sverige. Den snabba befolkningsökningen är kortsiktigt en utmaning för oss, men gör vi rätt nu har vi mycket att vinna. Vi behöver bli fler i Sverige, både på kort och på lång sikt. Vår befolkning blir äldre och allt färre ska försörja allt fler. Därför ligger regeringens fokus på ordning och reda i mottagandet och konkreta åtgärder för att se till att nyanlända snabbt kommer i utbildning eller arbete och kan bidra till att utveckla landet – ekonomiskt, socialt, kulturellt och politiskt. Att visa medmänsklighet är en viktig del för att mottagandet ska bli så bra som möjligt.

Goda förutsättningar för etablering krävs i alla kommuner. I budgetpropositionen för 2016 tar regeringen ett helhetsgrepp om etableringsfrågan och i denna folder hittar du en samlad information om de investeringar som nu görs. Förhoppningen är att materialet kan komma till nytta i arbetet med nyanländas etablering.

Tillsammans klarar vi utmaningen.

Ylva Johansson
Arbetsmarknadsminister

Morgan Johansson
Justitie- och
migrationsminister

Alice Bah Kuhnke
Kultur- och
demokratiminister

Gustav Fridolin
Utbildningsminister

Aida Hadzialic
Gymnasie- och
kunskapslyftsminister

Helene Hellmark Knutsson
Minister för högre utbildning
och forskning

Åsa Regnér
Barn-, äldre- och
jämsköldhetsminister

Gabriel Wikström
Folkhälso- sjukvårds-
och idrottsminister

Bättre förutsättningar för kommunerna

Flyktingsituationen i världen innebär att fler nu söker skydd i Sverige. Det är på kort sikt en utmaning, men att kvinnor och män med kraft och kompetens flyttar hit och bidrar till att utveckla Sverige är framför allt en möjlighet. För att möjligheten ska kunna tillvaratas behövs förändringar som förbättrar etableringen i Sverige. Målet är ordning och reda i mottagandet och goda förutsättningar till etablering för alla nyanlända. Kommunerna spelar en nyckelroll i arbetet med att ge nyanlända, både barn och vuxna, ett så bra mottagande som möjligt. Här följer en sammanställning av de investeringar som framförallt berör kommunerna.

Ett hållbart mottagande i hela landet

För att skapa ett flyktingmottagande som är effektivt och solidariskt måste alla kommuner vara med och ta ansvar utifrån sina förutsättningar vad gäller arbetsmarknad, befolkningsstorlek och annat mottagande. Regeringen avser därför att föreslå en ny lag som innebär att alla kommuner kan anvisas att ta emot nyanlända för bosättning i kommunen.

Regeringens avsikt är att den nya lagen om mottagande ska träda i kraft första halvåret 2016.

Höjd schablonersättning

För att öka kommunernas förutsättningar att ta emot nyanlända ändrar regeringen

ersättningen till kommunerna.

Regeringen anser att den statliga schablonersättningen per nyanländ som mottas i en kommun från och med den 1 januari 2016 ska höjas från 83 100 till 125 000 kronor per mottagen nyanländ upp till 65 år. För nyanlända över 65 år höjs ersättningen från 52 000 till 78 200 kronor. I samband med höjningen tas den prestationsbaserade ersättningen till kommunerna bort.

Höjd ersättning för asylsökande barns skolgång

De kommuner som tar emot asylsökande elever behöver få ett utökat ekonomiskt stöd för att bättre kunna erbjuda en bra utbildning till dessa flickor och pojkar. Regeringen ändrar



därför så att schablonersättning-
 en till kommuner för asylsökande
 barns skolgång höjs med
 50 procent. Detta innebär en
 väsentlig förbättring av kommu-
 nernas förutsättningar att ordna
 ett bra mottagande för de asyl-
 sökande barnen. Schablonersätt-
 ningen kan sökas av de
 kommuner som ger asylsökande
 barn och ungdomar skolunder-
 visning i grundskola, gymnasie-
 skola, förskoleklass eller förskola.
 Satsningen uppgår till 393 mil-
 joner kronor 2016, 291 miljoner
 kronor 2017, 243 miljoner kronor
 2018 och 224 miljoner kronor
 2019.

Investeringar i en bra skola
 för nyanlända och
 asylsökande elever

I skollagen och läroplanerna
 finns bestämmelser som syftar till
 att garantera barns och elevers
 tillgång till utbildning. Ett fler-
 tal brister i och i anslutning till
 undervisningen av nyanlända
 och asylsökande elever har dock
 pekats ut i olika rapporter från
 skolmyndigheterna. För ett mer
 likvärdigt mottagande av
 nyanlända elever införs ny
 lagstiftning från 1 januari 2016.
 Förändringarna innebär bland
 annat att varje nyanländ elevs
 kunskaper ska kartläggas och ut-
 göra underlag för dels beslut om
 vilken årskurs och undervisnings-
 grupp som eleven ska placeras i,
 dels hur den kommande under-

visningen i de olika ämnena ska
 planeras och hur tiden mellan de
 olika ämnena ska fördelas.

Regeringen har också gett
 Skolverket i uppdrag att genom-
 föra systematiska insatser för att
 stärka huvudmännens förmåga
 att på kort och lång sikt ta emot
 nyanlända barn och ungdomar
 och kunna erbjuda en utbildning
 av hög och likvärdig kvalitet med
 målet att förbättra förutsättning-
 arna för goda kunskapsresultat
 för dessa. Insatser ska bland an-
 nat genomföras för att fler lärare
 ska få kompetens att undervisa
 alla barn och elever, oavsett deras
 språkliga bakgrund. Särskilda
 insatser ska riktas till moders-
 mållärare och studiehandledare
 på modersmål. Ett ändamåls-

enligt arbetssätt och en ändamålsenlig organisation som stöder och främjar utbildningen för nyanlända elever är en förutsättning för en god lärmiljö. Insatser ska därför även riktas till huvudmän och rektorer.

Samverkan för bästa skola

Staten behöver ta större ansvar för att höja resultaten i skolor med låga studieresultat och svåra förutsättningar. Genom bland annat investeringar inom ramen för samverkan för bästa skola avser regeringen ta detta ansvar. Satsningen på samverkan för bästa skola inkluderar uppdrag till Statens skolverk att sluta överenskommer med huvudmän för grund- och gymnasieskolor med låga kunskapsresultat och svåra förutsättningar, uppdrag att genomföra insatser för att höja studieresultatet för nyanlända elever och elever med annat modersmål än svenska, satsning på högre löner för lärare i skolor med svåra förutsättningar samt genomförande av obligatorisk kartläggning av nyanlända elevers kunskaper och föreslås i enlighet med 2015 års vårproposition uppgå till totalt 600 miljoner kronor för 2016 och beräknas från och med 2017 till 600 miljoner kronor årligen.

Vid sidan av satsningen på nyanlända elever inom samverkan för bästa skola, ser regeringen också möjligheter i att förbättra mottagandet av nyanlända elever genom att ta tillvara att många nyanlända och andra personer med utländsk bakgrund har yrkesbakgrund som lärare. Regeringen är angelägen om att ta tillvara deras kompetens och att göra det möjligt för dem

som vill att så snabbt som möjligt börja undervisa i de ämnen som de är utbildade för. Innan de kan undervisa i de ämnen de är utbildade för kan en möjlighet för många av de nyanlända lärarna vara att börja arbeta som studiehandledare eller modersmålslärare. Det skulle hjälpa till att säkerställa att de nyanlända eleverna inte tappar i sin kunskapsutveckling.

Ändrat ersättningssystem för ensamkommande barn och ungdomar

För att underlätta kommunernas mottagande av ensamkommande barn och ungdomar vill regeringen förenkla regelverket, minska den administrativa bördan samt förbättra planeringsförutsättningarna och förutsägbarheten för kommunerna. Regeringen avser att förändra det statliga ersättningssystemet genom att införa differentierade schabloner för olika placeringsformer vid mottagande av ensamkommande barn och ungdomar från den 1 juli 2016 respektive 1 januari 2017. Schablonerna ska ge förutsättningar för att kvalitet, trygghet och säkerhet i boendet samt att vården och omsorgen för ensamkommande barn och ungdomar säkerställs utifrån gällande lagstiftning.

Ny placeringsform för barn och ungdomar

Regeringen har för avsikt att lämna en proposition till riksdagen under hösten 2015 om införande av en ny placeringsform, så kallat stödboende. Stödboende blir ett komplement till de befintliga placeringsformerna hem för vård eller boende (HVB) och familjehem. Med den

nya placeringsformen kan kommunerna lättare hitta en placering som passar individen och flexibiliteten i kommunernas mottagande ökar. Placering av ensamkommande barn och ungdomar, som med alla placeringar av barn och ungdomar, ska alltjämt ske utifrån en individuell bedömning av vad som är det bästa för barnet. Regeringen bedömer att denna lagändring kan träda i kraft under 2016.

Tidiga insatser för personer med uppehållstillstånd i anläggningsboende

Fler nyanlända blir kvar längre tider på anläggningsboende efter att de fått uppehållstillstånd eftersom kommunmottagandet inte är tillräckligt i förhållande till behovet. Regeringen anser att det är angeläget att nyanlända får möjlighet att använda väntetiden meningsfullt för att påskynda inträdet på arbetsmarknaden. Regeringen föreslår därför ett tillskott på 32 miljoner kronor 2016 för tidiga insatser för nyanlända med uppehållstillstånd som vistas i Migrationsverkets anläggningsboenden. Det kan exempelvis handla om tidiga kompetenskartlägningsinsatser. Satsningen beräknas till 32 miljoner kronor 2017, 20 miljoner kronor 2018 och 10 miljoner kronor för 2019.

Regeringen föreslår att ytterligare medel avsätts till kommunerna för utbildning i svenska för invandrare (sfi) för personer med uppehållstillstånd som vistas i anläggningsboende. Studieförbunden kommer fortsättningsvis att tillföras medel för att genomföra insatser för asylsökande och nyanlända som bor på anlägg-

ningsboende. Syftet är att ge dem en meningsfull sysselsättning under asyltiden och bidra till att påskynda en framtida etablering i arbets- och samhällslivet. Insatserna ska stärka deltagarnas kunskaper i svenska språket och om samhället samt främja deltagande i arbets- och samhällslivet.

Regeringen föreslår att 50 miljoner kronor avsätts för insatser 2016.

Ersättning för tomhyror

Kommuner har i dag möjlighet att få ersättning för hyreskostnader som uppstår i väntan på att en nyanländ flyttar in i en lägenhet. Regeringen föreslår att den nuvarande beloppsgränsen och restriktionen att ersättningen enbart lämnas i mån av tillgång på medel tas

bort. Syftet är att antalet bostäder till gruppen nyanlända ska öka genom att kommunen tillgängliggör fler bostäder till nyanlända som anvisas till kommunen. Förslaget föreslås träda i kraft när den nya lagen om mottagande införs.

Mer resurser till länsstyrelsernas arbete

Länsstyrelserna har en viktig roll i mottagandet av nyanlända och i bosättningsarbetet i och med att de tecknar överenskommelser med kommunerna om mottagande av nyanlända flyktingar och andra skyddsbehövande och deras anhöriga. Det finns ett stort behov av att öka antalet anvisningsbara platser i kommunerna, vilket innebär att länsstyrelsernas förhandlingsarbete behöver

intensifieras. Regeringen föreslår därför att länsstyrelsernas förvaltningsmedel förstärks permanent med 20 miljoner kronor per år från och med 2016. Samtidigt föreslår regeringen att de medel som länsstyrelserna kan använda för insatser i kommunerna för att skapa beredskap och tillräcklig mottagningskapacitet (så kallade §37-medel) utökas med 20 miljoner kronor 2016. Satsningen beräknas uppgå till 20 miljoner kronor per år även 2017-2019.





Fler investeringar för snabbare etablering

Regeringen anser att fler kvinnor och män bör komma i arbete eller utbildning under sin tid i etableringsuppdraget, det vill säga i normalfallet inom två år. För att nå detta måste nyanländas kunskaper och färdigheter tas tillvara på ett bättre sätt än idag. Möjligheten att få sin tidigare utbildning bedömd, sin kompetens validerad samt att vid behov kunna ta del av ytterligare utbildning kan vara viktig för att snabbt kunna få ett jobb. Etableringsinsatserna behöver också bli effektivare genom ökad kvalitet och individanpassning.

Snabbspår och förstärkta arbetsmarknadsinriktade insatser

Många nyanlända har både utbildning och erfarenhet i yrken där det råder brist på utbildad och erfaren arbetskraft på den svenska arbetsmarknaden.

Dessa personers kunskap och färdigheter behöver tas tillvara snabbare och effektivare. Regeringen har därför tillsammans med arbetsmarknadens parter, Arbetsförmedlingen och andra berörda myndigheter fört samtal om åtgärder för att inom ramen för etableringsuppdraget skapa snabbare vägar, så kallade snabbspår, in på arbetsmarknaden för nyanlända som har utbildning eller yrkeserfarenhet som efterfrågas i Sverige. För att möjliggöra insatser för deltagare inom snabbspåren samt förstärka arbetsmarknadsinriktade insatser för att underlätta och påskynda nyanländas etablering i arbetslivet föreslår regeringen att tillföra 376 miljoner kronor 2016, 532 miljoner kronor 2017, 422 miljo-

ner kronor 2018 och 339 miljoner kronor 2019. För att skapa förutsättningar för snabbspår ges även möjlighet för arbetsmarknadens parter att ansöka om medel för främjande- och utvecklingsinsatser.

Arbetsförmedlingen får bättre förutsättningar för etableringsuppdraget

Arbetsförmedlingen har en central roll för att uppnå regeringens mål om en snabbare etablering av nyanlända på arbetsmarknaden. Att antalet deltagare i etableringsuppdraget ökar innebär en utmaning för myndighetens verksamhet. Regeringen föreslår att 193 miljoner kronor tillförs Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag för etableringsuppdraget under 2016 i syfte att förstärka arbetet att underlätta och påskynda nyanländas etablering. Ökningen beräknas till 93 miljoner kronor per år 2017-2019. Regeringen avser även att se över regelsystemet för etableringsuppdraget.

Syftet är att minska onödig administration och skapa förutsättningar för en ökad flexibilitet och effektivitet i uppdraget.

En effektivare valideringsprocess för jobb och utbildning

Validering av kompetens och bedömning av utländsk utbildning, liksom olika slags kompletterande utbildningar vid behov, kan vara av stor betydelse för etableringen på arbetsmarknaden och för att nyanländas kompetens ska kunna tas tillvara bättre. Regeringen föreslår därför att medel avsätts för att förstärka valideringsinsatser inom ramen för etableringsuppdraget. Arbetsförmedlingen kommer bland annat att få möjlighet att inom etableringsuppdraget erbjuda kortare kompletteringsutbildningar för att nyanlända med utländsk utbildning som motsvarar svensk högskoleutbildning snabbare ska kunna matchas mot arbete på den svenska arbetsmarknaden. Satsningen föreslås uppgå till 7 miljoner kronor 2016 och beräknas till 10 miljoner kronor per år 2017-2019.

Regeringen föreslår att medel tillförs Socialstyrelsen för en snabbare validering av hälso- och sjukvårdspersonal. För ändamålet avsätter regeringen 65 miljoner kronor 2016 och 42 miljoner kronor per år från och med 2017.

Regeringen avser även att inrätta en valideringsdelegation med uppdrag att följa, stödja och samordna ett intensifierat utvecklingsarbete inom valideringsområdet. Delegationen ska verka fram till och med 2019.

Satsning på sfi-paket

Regeringens mål är att kvinnor och män som kommer till Sverige ska få en bra språkundervisning och så snabbt som möjligt kunna etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället i stort. Regeringen har tidigare aviserat ett sfi-paket som innehåller tre komponenter: kompetensutveckling för lärare inom sfi och svenska som andraspråk inom komvux, insatser för att fler ska vilja bli sfi-lärare samt stöd till sfi-lärare för att undervisa elever som är illitterata/analfabeter eller som har ett modersmål med ett annat alfabet än det latinska som används i Sverige. Från och med år 2016 föreslår regeringen att 100 miljoner kronor per år avsätts för dessa satsningar.

Fler kontakttolkar

Sverige måste ha ett bra och rättssäkert mottagande. När allt fler människor kommer till Sverige behövs även allt fler tolkar som kan vara med när personer som inte behärskar svenska möter representanter för myndigheter eller andra delar av det svenska samhället. Mot bakgrund av att det råder brist på kontakttolkar satsar regeringen nu på mer än en fördubbling av antalet utbildningsplatser för kontakttolkar.

Regeringen föreslår även att medel ska tillföras för att förbättra möjligheterna till validering av befintliga tolkars kunskaper samt ökade resurser för så kallade preparandutbildningar för att ge förutsättningar att öka antalet auktoriserade tolkar. Sammanlagt föreslår regeringen 21 miljoner kronor för att tillgodose samhällets ökade behov av kontakttolkar.

Utökade medel till det civila samhället

Det civila samhället har en nyckelroll i etableringsprocessen. Det finns ett stort engagemang och en vilja runt om i landet att hjälpa till med att förbättra nyanländas etablering. I kommunerna och det civila samhället finns många goda idéer och en stark vilja att engagera sig och bidra positivt till nyanlända invandrades etablering.

För att skapa mer långsiktiga ekonomiska förutsättningar för det civila samhället att bidra till nyanländas etablering föreslår regeringen att ytterligare 30 miljoner kronor avsätts 2016 för verksamhet med flyktingguider och familjekontakter. Åren 2017–2019 beräknas verksamheten tillföras motsvarande 40 miljoner kronor per år. Verksamheten innebär bland annat att nyanlända ges chans att tala svenska och lära sig mer om det svenska samhället. Dessutom kan nya kontakter skapas som bidrar till utökade nätverk både för de nyanlända och för de som bott i Sverige en längre tid eller är födda här.

Regeringen anser att det är av särskild vikt att nyanlända barn, ungdomar och vuxna oavsett kön, ges goda förutsättningar att bli delaktiga i det svenska samhället. Därför aviserade regeringen i 2015 års ekonomiska vårproposition att anslaget till idrottsrörelsen stärks med 32 miljoner kronor under 2015 och 64 miljoner kronor årligen från och med 2016, totalt 224 miljoner kronor. Medlen ska användas för att stödja idrottsrörelsens arbete med nyanlända.





Regeringens etableringspaket

- Jobb
- Utbildning
- Boende och mottagande
- Civila samhället

www.regeringen.se/etableringspaketet